

Lofoten Friluftsråd
Storeidøya 87
8370 LEKNES

Saksbehandler, innvalgstelefon

Sveinung Bertnes Råheim, 75 53 15 59 & Hanne
Karbøl Hanssen

Høring - friluftsforskrift – Lofoten

Statsforvalteren viser til høring av regional friluftsforskrift for Lofoten, der vi har fått høringsfrist utsatt til 15. januar.

Hjemmel for forskriften er friluftsløven § 15, der det er fastsatt følgende:

Til regulering av ferdselen på område hvor utfarten er stor, kan kommunen med samtykke av eieren eller brukeren fastsette atferdsregler som enhver som ferdes på området plikter å følge. Reglene skal særlig ta sikte på å opprettholde ro og orden, verne dyre- og plantelivet og fremme helsetiltak og sanitære forhold.

Det er i høringsbrevet opplyst at formålet med forskriften er å bidra til bedre forvaltning av friluftsområder i Lofoten som opplever stort besøkspress. Ferdslereglene skal bidra til å forebygge skader på naturverdier, til at allemannspliktene etterleves, til å opprettholde ro og orden og til å sikre lokalbefolkningens tilgang til attraktive friluftsområder.

Statsforvalteren har forståelse for at det foreligger behov for å regulere ferdselen på enkelte områder i Lofoten, men mener at forslaget på enkelte områder går ut over det som det er adgang til å regulere.

Begrensninger ut fra føre-var-prinsippet i større utmarksområder

Det er for en del områder foreslått teltforbud ut fra et føre-var-prinsipp, under henvisning til at trafikken i områdene er økende.

Statsforvalteren er usikker på om det for alle de aktuelle områdene er adgang til å forby telting ut fra et føre-var-prinsipp. Friluftsløven § 15 sier at det kan fastsettes atferdsregler «på område hvor utfarten er stor».

Det er i Miljøverndepartementets rundskriv T-3/07 pkt. 7.5 sagt følgende om dette:

Normalt er det først når ferdselen på et område får tilstrekkelig stort omfang, at problemene oppstår, og det er grunn til å legge restriksjoner på ferdselen. Regler kan imidlertid fastsettes for å

forebygge at problemer oppstår, dersom det er en såpass omfattende utfart at problemer åpenbart kan forutses. Det må være mulig å anvende et «føre-var» prinsipp også i denne forbindelse. Det kan således ikke stilles store krav til dokumentasjon av problemer før regler kan fastsettes. Initiativ til regulering kan komme fra grunneier, eller kommunen kan selv ta initiativet.

Områdene 3-4, 3-5, 3-6 og 3-7 i Moskenes kommune er større områder. Avgrensning av områdene ser ut til i hovedsak å sammenfalle med eiendomsgrensene. Generelt mener vi det er viktig at restriksjoner blir innført der det er utfordringer. Å legge ut større områder der det vil være vanskelig å forstå at det er utfordringer med telting kan på sikt være med å undergrave forståelse for ei friluftsforskrift og dermed etterlevelse.

- For Vindstad (område 3-4) er det argumentert med økende bruk og et lett tilgjengelig område for bærplukking for lokalbefolkningen. For å innføre restriksjoner etter § 15 i friluftsløva skal ferdselen være stor. Avgrensingen følger her ei eiendomsgrænse. Ei rekke områder på Vindstad og innover Bunesfjorden der det er aktuelt å telte har i forslaget ikke teltforbud. Størstedelen av området som det er foreslått teltforbud i liten grad egna teltplasser. Vi vurderer avgrensinga til å være lite målretta og ikke i tråd med føringene i friluftsløva for å opprette ferdselsrestriksjoner.
- Tennes og Veines (område 3-5). Dette området er mindre tilgjengelig enn Vindstad (område 3-4), det er først og fremst folk med egen båt som kommer til dette området. På Tennes er det ei rekke hus / fritidsboliger. Her vil det være teltforbud etter §9 i ei 150meter sone rundt bebyggelse. På Veines er det ikke bebyggelse. Resten av området er bratt og lite egna for telting. Vi vurderer også denne avgrensinga til å være lite målretta og ikke i tråd med føringene i friluftsløva for å opprette ferdselsrestriksjoner
- Bollhaugen (område 3-6). I dette området er det teltforbud etter §9. Videre oppover i sida er området bratt og lite egna for telting. Vi kan derfor ikke se at denne delen av området er i henhold til § 15 i friluftsløva.
- Reinevatnet og Reinebringen (område 3-7). Restriksjoner av hensyn til drikkevann kan ikke hjemles i friluftsløva, se avsnitt lenger ned. Vi har ingen innvendinger mot vurderingene som er gjort på Reinebringen. Vi stiller likevel spørsmål ved avgrensingen av området. Statsforvalteren anbefaler at avgrensingen endres til å gjelde området oppe på Reinebringen og eventuelt nedover i et område rundt den nye stien.

Vi forutsetter at det for hvert enkelt område vurderes om det er nødvendig å forby telting.

Begrensninger for å beskytte drikkevannskilder

Teltforbud er for en rekke områder foreslått innført for å beskytte drikkevannskilder.

Beskyttelse av drikkevannskilder er viktig, men dette kan ikke vedtas med hjemmel i friluftsløva § 15.

[Drikkevannsforskriften](#) inneholder i § 4 et forbud mot alle aktiviteter som medfører fare for at drikkevannet blir forurenset. Med aktiviteter menes også friluftsliv og annen utøvelse av allemannsretten.

Det er i henhold til § 12 vannverkseieren som skal sikre at drikkevannet beskyttes mot forurensning. Vannverkseieren skal informere allmennheten om forbudet mot forurensning, der dette er relevant. Dette kan for eksempel gjøres ved oppslag i vanntilsigsområdet.

Dette tilsier at kommunene (som vannverkseiere) har hjemmel for å begrense friluftslivet i tilknytning til drikkevannskilder, men dette kan altså ikke gjøres med hjemmel i frilufsloven § 15.

Vi viser til [artikkel om drikkevannsforskriftens konsekvenser for friluftslivet på allemannsretten.no](http://artikkel.om.drikkevannsforskriftens.konsekvenser.for.friluftslivet.paa.allemannsretten.no).

Statsforvalteren mener ut fra dette at alle områder med telteforbud av hensyn til drikkevannskilder må tas ut av forskriften.

Telteforbud nær bebyggelse

Flere av områdene i forskriften er allerede i dag omfattet av telteforbud, enten helt eller delvis, fordi de ligger tettere på bebodd hus og hytte enn 150 meter og dermed er omfattet av telteforbud i frilufsloven § 9. Det er opplyst at forbudet mot telting i disse områdene dermed ikke er fastsatt i den regionale friluftsforskriften, men er likevel tatt med for å orientere tilreisende om telteforbudene som gjelder i regionen.

Statsforvalteren er usikker på om det er riktig å inkludere forbudet mot telting i frilufsloven § 9 i den regionale forskriften.

Det kan også skape forvirring knyttet til hva som gjelder i perioden fra 1. oktober til 1. mai, der det for de fleste områdene ikke gjelder et forbud etter forskriften. Forbudet etter frilufsloven § 9 gjelder også i denne perioden.

Perioden for telteforbud

Det er for de fleste områdene satt forbud mot telting i perioden 1. mai til 1. oktober. For Haukland er det imidlertid foreslått at forbudet skal vare hele året.

Statsforvalteren ber om at det vurderes om det er nødvendig å la forbudet mot telting gjelde i så lange perioder.

Marianne Reusch har i sin bok Frilufsloven med kommentarer (1. utgave, 2016) sagt bl.a. dette om hvor omfattende reguleringen etter § 15 kan være:

I lys av at § 15 gir hjemmel for å etablere unntak fra lovens hovedregel om retten til fri ferdsel i utmark, bør en regulering ikke gå lenger enn nødvendig for å verne de aktuelle interessene. Det følger av lovteksten at § 15 gir mulighet til å begrense ferdselen på område hvor utfarten er stor. Hvis utfarten er stor bare deler av året, vil det neppe være i samsvar med bestemmelsens formål å begrense eller forby aktiviteter også i perioder hvor utfarten er liten. Dersom motivet for et telteforbud er å sikre at badestranden ikke blir «okkupert» av teltere i sommerferien, bør det for eksempel ikke vedtas et helårig telteforbud. Det er særlig viktig at kommunen tenker gjennom konsekvensene for alle former for friluftsliv når det vedtas begrensninger i allemannsretten gjennom forskrift fordi reglene ellers vil kunne få uheldige virkninger. Det følger av forvaltningsloven § 40 at en forskrift ikke kan fravikes av et forvaltningsorgan med mindre forskriften eller vedkommende hjemmelslov gir adgang til det. Har kommunen vedtatt et helårig telteforbud på en populær badestrand av hensyn til sommergjestene, vil det ikke uten dispensasjonshjemmel i forskriften være anledning til å gi tillatelse til speidergruppen eller skoleklassen som legger turen sin til den øde stranden i november eller februar.

Selv om forslaget til forskrift inneholder en dispensasjonsbestemmelse, er det etter Statsforvalterens grunn til å vurdere hvorvidt det er nødvendig med et forbud mot telting i hele de periodene der dette er foreslått. Begrensningen i allemannsretten skal ikke gå lengre enn det som er nødvendig.

Teltopphold for større grupper

Det er i § 6-4 i forskriften foreslått en bestemmelse om at det ved teltopphold utover to døgn for grupper på mer enn 20 personer alltid må innhentes tillatelse fra kommunen og grunneier på forhånd.

Statsforvalteren kan ikke se at det er gitt noen begrunnelse for denne bestemmelsen. Vi finner grunn til å stille spørsmål ved rekkevidden av denne bestemmelsen. Hvilke områder gjelder den for? Alle områder i kommunene?

Vi finner også grunn til å stille spørsmål ved hvorvidt det er hensiktsmessig at kommunen skal godkjenne telting ut over to døgn.

Samtykke fra grunneier

Atferdsregler etter friluftsløven § 15 forutsetter samtykke av eieren eller brukeren. Statsforvalteren forutsetter at slikt samtykke foreligger før for alle aktuelle områder før forskrift fastsettes.

Det gjelder ingen formkrav til samtykket, men skriftlighet vil være å anbefale slik at man senere unngår tvil.

Det er foreslått reguleringer i de statlig sikra områdene Kalle, Rørvika og Hauklandstranda. Disse områdene er erverva for å sikre allmenhetens tilgang. Det er Miljødirektoratet som eier områdene. Nordland fylkeskommune representerer grunneier og henholdsvis Vågan og Vestvågøy kommuner har daglig drift og forvaltning. Statsforvalteren hadde inntil 2020 fylkeskommunen sin rolle. Reguleringer etter friluftsløven i disse områdene må avklares med fylkeskommunen.

Kart og informasjon for å vise teltforbud

Vi ser behovet for å vise teltforbud samla og enhetlig i kart til besøkende og fastboende. Vi anbefaler likevel å reindyrke selve forskriften til det den faktisk skal og kan regulere. I informasjonsmateriell som bygger på forskrifta kan det være en god idé å vise ei samla framstilling av restriksjoner som påvirker folks mulighet til telting, parkering med mer. Dette kan være restriksjoner etter § 9 i friluftsløva, restriksjoner i verneforskrifter etter naturmangfoldlova og restriksjoner etter drikkevannsforskrifta.

Kunngjøring og klageadgang

Vi viser til [Miljødirektoratets veileder om å fastsette lokal forskrift](#). For forskrift etter friluftsløven § 15 gjelder i tillegg bestemmelser om kunngjøring og klageadgang i friluftsløven § 24 fjerde og femte ledd.

Friluftsløven § 24 fjerde ledd sier at kommunen sørger for at vedtak etter § 15 straks blir kunngjort i en eller flere aviser som er alminnelig lest på stredet, og om nødvendig ved oppslag på eiendommen eller på annen måte.

Etter femte ledd, kan kommunens vedtak etter § 15 bringes inn for departementet (delegert til Miljødirektoratet) av eieren eller brukeren av den grunn vedtaket gjelder, av fylkesmannen (nå statsforvalteren), av annen kommune som er interessert i at retten til ferdsel ikke innskrenkes på denne måte, av fylkeskommunen eller av et interessert friluftslag.

Med hilsen

Sveinung Bertnes Råheim (e.f.)
underdirektør

Hanne Karbøl Hanssen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Nordland fylkeskommune Postmottak Fylkeshuset 8048 Bodø